

Türk Dili Niçin Özleştirilmelidir?

Tıp Eğitiminde Dil: Eğitim Dilinde Türkçe'nin Yeri ve Geleceği

Nidai Sulhi ATMACA

Türk tıp dilinde özleştirme öncelikle, Türklerin dili Türkçe olduğu için gereklidir. Bu kanıtın dayandığı düşünce;

Arapça isteyen urbana gitsin

Acemce isteyen İran'a gitsin

Ki biz Türk'üz bize TÜRKÇE gerekir”

Kemal paşazade Sait

diyen ozanın bu dizelerinde en açık anlatımını bulmaktadır.

Özleştirme, ulusal dille ulusal duygu, ulusal düşünce arasında yakın bir ilişki bulunduğu için gereklidir. Dilimizde var olan sözcükleri kullanmalı, yoksa yine kendi dilimizden türetmeliyiz. Anadile üstünlük tanınması, onun ulusal bir değer taşımasından kaynaklanmaktadır. Halkın anlamadığı sözcükler kimin içindir, neye yarar ?

Türkçe'den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. (T.C.Anayasası 09.11.1982 Madde 42)

Yabancı kökenli sözcükler, bu dilleri bilmediğimiz için bize bir şey çağrıştırmamakta, belleklerimizde açık bir anlam görüntüsü yaratmamaktadır. Bu yüzden Türkçe sözcükleri öğrenmek çok daha kolay olmaktadır. Yabancı sözcüklerin kullanıldığı durumlarda, öğrenme sürecini de olumsuz yönde etkileyen iletişim güçlükleri ortaya çıkmaktadır. Bu durumun acısını en çok çekenler kuşkusuz, öğretimi ve öğrenimi oldukça güç olan dirgenlik alanında, kendilerine hiçbir şey çağrıştırmayan,binlerce yabancı sözcüğü salt ses kalıpları olarak bellek için olağanüstü çabalar gösteren tıp öğrencileridir.

Dr.Nidai Sulhi ATMACA

İç Hastalıkları ve Sindirim Hastalıkları Uzmanı - ANKARA

Dil yalnızca bir iletişim aracı değildir. Dil, her şeyden önce, düşüncenin varoluş biçimidir. Diliniz nasılsa, düşünceniz de öyledir. Karmaşık, belkemiksiz, sığ, yoksul bir diliniz varsa, kaçınılmaz olarak, düşünceniz de karmaşık, belkemiksiz, sığ, yoksul olacaktır.

Dirgenlik dilindeki kargaşa 1907 yılında dikkati çekip çözüm öneren ilk TBMM dönemi Sağlık Bakanı Dr. Rıza Nur (1879-1943), "Sihhi, Tıbbi Makalalar, 1907" adlı yapıtında şöyle demektedir :

" Tıp alanında öğrenim gören öğrenciler bir konu için Latince, Fransızca, Arapça, kimi kez Farsça ya da salt Türkçe, hatta Almanca karşılıkları ezberleyerek kafalarını karmakarışık etmektedirler. Bir dil bilgini sıfatıyla ye da etkili bir kalem olarak değil, üyesi olduğum dirgerlik uğraşının dilindeki düzensizliğin yol açtığı güçlüğü itişiyile, özellikle de tıbbiyenin ilk sınıflarında okurken bu konuda çektiğim güçlüklerin bugün bile silinmemiş çok acı, büyük sıkıntı verici anlarının zorlamasıyla yazıya döktüğüm bu sözlerdeki yanlışlarımı yetersiz düşüncelerimin bağışlanacağını umarım."

Sorunun ulusal onuru incitici, Türkleri yabancılar karşısında küçük düşürücü bir yanı da vardır. Böyle karışık bir dili benimsemiş görünen Türkleri duyan yabancılar, "Bunların kendilerine özgü bir dilleri bile yok. Frenkçe ile Arapça-Farsça karışımı bir dil kullanıyorlar. Bunları alsanız dilsiz kalacaklar." biçiminde yargılara ulaşmaktan kendilerini alamamaktadırlar.

Dil sorunları yalnızca Türkçe'ye özgü değil. Bakınız tanınmış tıp dergilerinin yayımcıları (editörleri) neler yazmışlar ?

"New England Journal of Medecine'in eski yayımcısı Michael Crichton şöyle yazıyor (1975) :

"Tıp yayınlarının çoğu zor okunuyor. En basit kavramlar bile üstü örtülü biçimlerde ifade edilmektedir. Yazarların tutumları sanki, göz kamaştırıcı bir bilgi zenginliği ve bilimsel keskinlik ile okuyucuyu şaşırtmaya, gizemli bir hava vermeye yönelik gibi görünmektedir. Yazarlar sanki okuyucuyu şaşırtmak ve onları anlaşılmasız bir gizem içinde bırakmak amacıyla yönlendiriliyorlar. Eğer yazarlar bu makalelerde gerçekten doğru anlaşılmalı isteselerdi, ellerinden geldiği kadar yalın bir dille yazarlardı ve düşüncelerini belirsizlikten en uzak, en açık biçimde ifade ederlerdi. Oysa ki bunun tam karşıtını yapıyorlar. İletmeye çalıştıkları, makalenin başlığına uygun bir şey değil, kendilerinin derin bilimsellikleri (scientificness) olmaktadır."

British Journal of Medecine yayımcısı S.P.Lock(1976) da şöyle yazmış :

“İngiliz Tıp Dergisi'nin her yıl incelediği 4000 dolayındaki yazının çoğu sayısız İngilizce yanlışlıkları ve genel yapısı ile korkunç bir biçimde yazılmıştır. Ne yazık ki bu makaleler amaçlarını yerine getiremiyorlar; çünkü şişirilmiş olmaları nedeniyle okunmadan bırakılıyorlar.”

JAMA'da çıkan bir yayımcı yazısında V.C. Strasburger (1985) *“Bilimde zayıflık yazıda zayıflık ile birlikte gider”* diyor ve ekliyor; *“Tıp yazılarının çoğunun düşük niteliği artık yaşamda doğal bir gerçek gibi kabul edilmektedir.”*

Kanada Tıp Birliği Dergisi bilimsel yayımcısı P.P.Morgan(1985) ; *“İyi bir yazı stili için yazarın ne söylemek istediğini açıkça düşünmesi ve hem iletmek istediği konuya, hem de okuyucuya uygun sözcükler ve sözdizimi (sentaks) geliştirmesi gerekir. Uygun bir stilin araştırılması bilimde gerçeğin araştırılması gibidir.”* diyor.

Gene, Amerikan Çocuk Hastalıkları Dergisi'nde çıkan bir önyazıda Fulginiti VA (1983) şöyle yazıyor: *“İletiniz açık, kısa ve doğru olmalıdır. Tıp yazılarının açık olmayışı sıklıkla haklı olarak eleştirilmektedir. Okuduğum yüzlerce tıbbi yazıda temel fikrin fazlaca bulanık olduğunu gördükçe, bunları anlayabilmek için harcadığım çaba yüzünden kendimi engellenmiş, öfkeli hissettim. Kimi durumlarda, değerli makaleler okunmadan bırakılıyor.”*

Görülüyor ki yayımcıların, **açıklık - yalnlık - kısalık - akıcılık - doğruluk - tekanlamlılık** biçiminde özetleyebileceğimiz nitelikler için yazarları birçok kez uyarılarına karşın, karmaşık ve anlaşılması zor bir dil sorunu süregelmektedir.

Yüzlerce yıldır bilim insanları, açık bir dille yazmaları için bombardıman edilmiştir. Okunmaz düz yazıların bu sorunu bir kalemde kolayca çözülebilecek iken, neden bu uyarıların hiçbir etkisi olmamaktadır ?

Tıp dünyasında sağlanan bilimsel gelişmelere koşut olarak her geçen gün artan yabancı terim sayısı, Türkiye'de de tıp bilimini daha anlaşılabilir hale getirmektedir. Tıp dilindeki yabancı terimler, bir taraftan anlam kargaşasına neden olarak bilimsel çalışmalarda ciddi sorunlara yol açmakta, diğer taraftan dirger-hasta ilişkilerinde hastalığı ve tedavisi konusunda bilgi almak, her vatandaşın anayasal hakkı olmasına karşın, tıp dilindeki yabancı sözcükler, bu hakkın kullanılmasını engellemektedir. **Hasta, dirgerin kullandığı dili** anlayamıyor. Yabancı tıp terimlerinin Türkçe karşılıklarının bulunması, tıp dilinin Türkçeleşmesi için yeterli olmayıp, Türkçe'nin yaygınlaşması için bilim adamlarının, yabancı terimler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmak konusunda bilinçli ve istekli olmaları

gerekmektedir. Bu konuda daha sağlam adımlar atabilmek için, tıp kurultaylarında ve tıbbi yayınlarda kullanılan dili Türkçeleştirmelidir. Tıp alanındaki çeşitli meslek grupları bilimsel kurultaylarda bir araya geldikleri için, esas olan bu kurultaylarda kullanılan dildir. Yabancı tıp terimlerinin Türkçe karşılıklarının kullanımı buralara taşınabilirse önemli bir aşama kaydedilmiş olacaktır. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneysel Tıp Araştırma Merkezi (DETAM) Başkanı **Prof.Dr.Yener Aytözekin**, İ.Ü. Tıp Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi ile birlikte yürütülen tıp dilinde özleştirme çalışmalarının bir ihtiyaçtan doğduğunu ifade ile, tıp bilim adamının Türkçe konuşması gerektiğini savunmaktadır. Bu gerekçe ile, İ.Ü. ana bilim dallarından kendi alanlarına yönelik yabancı terimler ve Türkçe karşılıklarını içeren bir rapor istenmiş ve daha sonra bu çalışmalar birleştirilerek tartışmaya açılmış, her terim için en uygun Türkçe sözcük seçilmiştir. Bu sözlük çalışmasında, Türk Dil Kurumu ve üniversitelerin Fen-Edebiyat Fakültelerinden de yardım alınmıştır.

Türkiye Bilimler Akademisi (TUBA) tarafından yürütülen **“Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü”** çalışmasının bir ayağı olan ve Ankara Tabip Odası tarafından bastırılan **“Çocuk Hastalıklarıyla İlgili Tıp Terimleri İçin Türkçe Karşılık Önerileri Sözlüğü”** nü hazırlayan 8 kişilik yarkurul başkanı **Prof.Dr.Fatoş Yalçınkaya**, güncel dirgerlik dilinde kullanılan ve özellikle İngilizce kaynaklı olan sözcükleri hedeflediklerini belirterek, “Biz bunları Türkçeleştirmeye çalıştık. Bu bir başlangıçtır. Bu çalışma Türkiye bilimler Akademisi’nin Türkçe Tıp Terimleri Sözlüğü önerisiyle birlikte başladı. Tıp alanında ve tıp dışındaki çeşitli bilim dallarında bu tür çalışmalar yapılıyor. Bunlar birleşmedi ama birleşecektir.” dedi.

Aynı klinikten Uzm.Dr.Haluk Güniz ise İngilizce terimlerle konuşmanın dirger-halk ilişkisini koparan, dirgerlerin halka yabancılaşmasına yol açan bir süreç olduğunu belirterek, “Bu nedenle de İngilizce terimler yerine karşılığı olan Türkçe terimlerle bu işin yapılmasının uygun olduğunu düşündük. Bizim burada hedefimiz dirgerin, bilimin ve halkın yararına, halkın anlayabileceği şekilde konuşulmasını istiyoruz. Bu her ülkede böyle ama, Türkiye’de dil kirlenmesi , benlik kaybı meydana geliyor. Biz kendi alanımızda kendi disiplinimizde bir başlangıç olarak çaba gösterdik” demiştir (Medimagazin, 26.5.2003,s.4).

Tıp eğitiminin en önemli özelliği nasıl verildiği değil hangi dilde verildiğidir. Toplumların başarıyı yakalaması kendi dillerini; karşılıklı iletişimi ise ortak dili kullanmalarına bağlıdır.

Günümüz Türkiye’sinde tıp, diş hekimliği ve veteriner hekimliği fakültelerindeki anatomi anabilim dallarında uluslar arası alanda kabul gören Nominal Anatomica’lar ve onların en yeni uygulaması olan Terminologia Anatomim yaygın olarak kullanılmaktadır. Nomina Histologica ile Nomina Embryologica akademik anlamda kabul edilmekle birlikte yaygın

kullanım alanına sahip değildir¹. Bunun nedenleri içinde Anatomi ile ilgili terminolojinin yaklaşık iki bin yıl içinde sürekli bir değişim ve gelişim göstermesi önemli bir yer tutar. Buna karşılık Histoloji ve Embriyoloji özellikle mikroskopun yaygın kullanım alanı bulunduğu son iki yüzyıllık dönemde ve çağdaş batı uygarlıklarının etkisi altında gelişmiş, kullanılan terminoloji de bu dillerin etkisinde kalmıştır. Dirgerliğimiz ile ilgili terimler uzun bir süre Arapça dilinin etkisi altında kalmıştır. Arapça, Batının Latincesinin Doğudaki karşılığı olarak kendine güçlü bir yer bulmuştur. Batıların **Avicenna** adını verdiği ve eserlerini 17. yüzyıla kadar standart ders kitabı olarak kabul ettikleri ünlü Türk hekimi **Ibn-i Sîna'nın (980-1037)** Arapça yazması bunda çok büyük bir etkidir. El-Kanun Fit-Tip adındaki kitabında yer alan tıp, teşrih, beden, dimağ, mide, maket, mesane, rahim, nabız, merhem, macun, ilaç gibi çok sayıdaki sözcük günümüz Türkçe'sinde de yer almaktadır. Geçen yıllarla birlikte bu sözcüklerin sayısı giderek azalmaktadır. Anadolu'da Türkçeleşme akiminin tıbbi eserler üzerindeki ilk etkilerinin 13. yüzyıldan itibaren görüldüğü bilinmektedir. Osmanlı Döneminde yaşayan Tabip Şemseddin (1622-1648), Şanizade Mehmet Ataulah (1771-1826) gibi Türk hekimleri eserlerinde Arapça terimlerin yanına Türkçe karşılıklarını ve da uluslar arası kullanılan Latince karşılıklarını da eklemişlerdir. Ülkemizde tıbbi bilimlerin gelişmesinin 19. yüzyıldan sonra yani batılılaşma hareketleri ile başladığı kabul edilmektedir. İlk tıp okulu, 1827 yılında açılan **Tibhane-i ve Cerrahane-i Amire'**dir. Bu okuldan beklenen verim alınmadığı için Tanzimat Döneminde, 1838'de Mektebe-i Tibbiye-i Şahane kurulmuştur. Bugünün İstanbul Tıp Fakültesi'ni oluşturan Mektebe-i Tibbiye-i Şahane'de eğitim Fransızca olarak verilmiştir². Fransa'da eğitim görmüş Türk ve da Fransız öğretmenlerin ve 26 yıl kadar süren Fransızca eğitimin etkisi ile Türkçe konuşan, Osmanlıca yazan, Lâtince terimleri Fransızca gramer kuralları ile okumaya çalışan bir dirgen nesli yetişmiştir. Özellikle klinik bilimler üzerindeki Fransızca etkisi daha fazla olmuştur. Günümüzde de bir çok hastalığın ve da belirtilerinin tanımında Fransızca kullanılmaktadır. Yirminci yüzyılın ilk yarısı içinde, özellikle 1930'lu yıllardan itibaren Almanya'dan ülkemize gelen bilim adamlarının etkisi ile bilim dilindeki Fransızca hakimiyeti yerini Alman düşünce yapısına bırakmıştır. Cumhuriyet Türkiye'sinde de Lâtin harflerine geçilmezi ile birlikte (1929) tıbbi dil olarak Lâtince terminoloji esas alınmıştır⁶. Bin yılı aşkın bir süre Arapça ve Farsça kökenli Osmanlıca tıp terimlerini kullanmış olan Türk hekimleri, son iki yüzyıl içinde bir kavram kargaşasının içinde kalmışlardır. Cumhuriyet sonrasında kullanımda yaygın olan Fransızca ve da Almanca terimler giderek azalmıştır. Bununla birlikte en önemli gelişme dilde sadeliğin benimsenmesi ve bilim dili olarak Türkçe'nin kullanılmaya başlanmasıdır. Yirminci yüzyıl başlarına kadar Arapça, daha sonra Fransızca terimlerin etkisinde olan Türk tıbbi dil devrimi ile birlikte değişime uğramıştır. Lâtince terimlerin karşılığı olarak

sözlüklerde yer bulan Osmanlıca terimlerin yerini Türkçe terimler almıştır. Lâtince terminolojiyi Türkiye’de ilk kez uygulayan ve karşılıklarını da o günkü konuşma dilinde ilk kullananlar İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi’nin Anatomi Kürsüsü (Teşrih Enstitüsü) başkanı Ora. Prof. Dr. Nurettin Ali Berkol ve yardımcıları ile Türkiye’de görev yapan Fransız bilimci Prof. Dr. A. Mouchet olmuşlardır. Hazırladıkları “İnsan Anatomisi” kitabının 1927 yılından sonraki baskılarında Nomina Anatomica’da yer alan terimler de kullanılmıştır. Aynı kürsüden yetişen Ora. Prof. Dr. Zeki Zeren Lâtince Anatomik terimler için Osmanlıca yerine Türkçe karşılıklarının belirlenmesinde ve kullanılmasında önemli bir görev üstlenmiştir^{2,6}. Günümüzde Türkçe olarak yazılan çok sayıda Anatomi ders kitabı vardır ve hepsinde uluslar arası terminoloji esas alınmıştır. İngilizce baskısından Türkçe’ye çevrilen kitaplarda da Türkçeleştirilmiş İngilizce terimler yerine Lâtince terimlerin kullanılması tercih edilmektedir. Anatomi ve büyük oranda uluslar arası terminolojiye uyulan Histoloji ve Embriyoloji dışındaki tıbbi bilimlerde yazılan kitaplarda ise İngilizce terimler Türkçe’ye uydurularak ye da hiç değiştirilmeden İngilizce olarak kullanılmaktadır. Bu da Osmanlıca’dan kurtardığımız Türkçe’mizin İngilizce etkisi ile yeniden elden çıkması tehlikesini gündeme getirmektedir. Yirminci yüzyılda yaşanan bilimsel ve teknolojik ilerlemeler sonucunda tanı ve tedaviye yönelik çok sayıda yöntem, madde ye da fiziksel kavram gündeme gelmiş; bunların bir kısmı Lâtince ve Grekçe temellere oturtulmuş, diğer bir kısmı da İngilizce ve diğer batı dillerinin hakimiyetinde olan yeni terimler halini almıştır. Günümüzde bilimsel açıdan en yaygın kullanılan dilin İngilizce olması nedeni ile tıbbi terminolojide kullanılan bazı terimlerin yerine İngilizce karşılıklarının kullanıldığı ye da zamanla İngilizce gramer kurallarına uydurulduğu yani İngilizceleştirildikleri gözlenmektedir. Bununla birlikte tıbbi terminolojinin nasıl uygulanacağı yönündeki tartışmalar her ülkede devam etmektedir. Temel tip bilimcileri genellikle Lâtince terminolojiyi esas almakta, klinik tip bilimciler ise terimlerin İngilizce karşılıklarını tercih etmektedir. Ana dili İngilizce olmayan ülkelerde de klinik bilimciler yapı, fonksiyon ye da hastalık ile ilgili İngilizce sözcük guruplarının kendi dillerine uyarlanmış halini yaygın olarak kullanmaktadırlar.

Türkçe, yazım kuralları ile fonetik bir alfabedir. Kısaca tanımlanması gerekirse oluşturulan her ses için harf karşılığı vardır. Bu nedenle yazılan dil ve seslendirilen (konuşulan) dil arasındaki fark en azdır. Bu durumun sağlanması amacı ile Lâtince’de var olan harflerle yekiniilmemiş, ses karşılıkları olan ince sesli ve ince sessiz harfler de yeni Türk alfabesine katılmışlardır. Bu yolla Lâtin alfabesi Türkçe’nin ses yapısına uyarlanmıştır. Yeni alfabe 3 Kasım 1928’de kabul edilerek 1 Ocak 1929’da resmen kullanılmaya başlanmıştır. Lâtince de Türkçe gibi fonetiktir. Yani bütün harfler okunur ve “E” seslidir. Ancak bazı sözcüklerin tek ye da birleşik olarak kullanımlarında farklılıklar vardır. Tip biliminde kullanılan terimlerin

söyleniş şekilleri ülkeden ülkeye değişkenlik göstermektedir. Hatta aynı ülkeden, aynı fakülteye de aynı bilim dalından olan kişiler de Lâtince bir kelimeyi farklı olarak seslendirebilmektedir. Kişilerin ana dilleri, öğrendikleri yabancı diller okunma ile ilgili farklılıklara yol açmaktadır. Ayrıca tıp eğitimini uzun yıllar etkilemiş olan Fransızca ve İngilizce de önemlidir. Türkiye için özelleştirildiğinde edebiyat fakültelerinin klasik Lâtin Dili ve Edebiyatı bölümlerinde okutulan Lâtince gramer ve söyleniş kuralları, beşeri bilimler eğitimi verilen fakültelerde özü değişmeden fakat alışılmış kalıplar halinde öğrenciye aktarılmaktadır⁶. Bunun nedeni fen bilimcilerin yıllar içinde benimsedikleri kurallara kişisel seçimlerini de katarak uygulamalarıdır. Son 20 yıl içinde açılan tıp, veteriner ve diş hekimliği fakültesi sayısının gereğinden çok fazla olması, bu fakültelerde görevlendirilen temel bilimcilerin henüz hazır olmadan öğretime başlamaları, kendi kendilerini yetiştirmeleri ve deneyimli bilimcilerden yeterince yararlanamamaları nedeni ile aynı terimin söylenişi kişiden kişiye değişmektedir.

Ülkemizdeki tıp eğitiminin geçmişi ve geleceği değişik toplantılarda her yönden ele alınmakta ve tartışılmaktadır. Ancak tıp dilinin ne olması gerektiği tartışma bölümleri dışında gündeme gelmemektedir. Bu toplantılarda sunulmak üzere hazırlanan tıbbi terminoloji ile ilgili araştırma sayısı da tespit edilebildiği kadarı ile yalnız bir tanedir⁸. Bir öğrenci geri bildirimini sonuçlarını içeren bu çalışmada öğrencilerin terminoloji konusunda çeşitli güçlükler çektikleri ve çoğunluğunun tıbbi terminolojiyi ders olarak almak istedikleri belirtilmiştir. Yurt dışında yapılan bir başka çalışmada da İngilizce bilgisi iyi düzeydeki öğrencilerinin kendi dilinde Lâtinceye de Grekçe terimlerle hiç karşılaşmamış olanlara oranla daha başarılı oldukları bildirilmiştir⁹. Ülkemizde yapılan bir araştırma tıp öğrencilerinin büyük bölümünün yeterli düzeyde İngilizce bilmediğini; buna karşılık İngilizce'nin gerekliliğinin bilincinde olduklarını ortaya koymaktadır¹⁰. İyi düzeydeki İngilizce bilgisinin öncelikle bilim dilini öğrenmede ve devamında tıp eğitiminin bütününde başarıyı yakalamanın anahtarı olduğu var sayımından yola çıkarak tıp eğitiminin İngilizce olmasının sorunu ortadan kaldıracağı savı ortaya atılabilir. Belki de YÖK yapısında bu düşünce tarzının baskın olması nedeni ile 1980 sonrasında İngilizce eğitim veren tıp fakülteleri kurulmuştur¹¹. Alternatifi olmadığı için tek değerlendirme kriteri olan TUS sonuçlarına göre bu fakültelerden mezun olanların başarı düzeylerinin hatta uluslararası yayın sayılarının daha yüksek olduğu da bir gerçektir. Gözden kaçan ye da görülmek istenmeyen, bu fakültelelere giriş puanlarının da yüksek olmasıdır. Ayrıca, tıp eğitimi verecek bir kurum oluşturmanın amacı, İngilizce konuşulan bir başka ülkede değil, Türkiye'de hekimlik yapacak nesiller yetiştirmektir. Türk halkına hizmet edecek bir hekimin önce kendi dilini iyi bilmesi ve doğru uygulaması gereklidir. Bu gerçek Birinci Türk Sağlık eğitimi

Şurası'nda dile getirilmiştir¹². Küreselleşen dünyamızda ulusların eşit olabilmeleri için gereken birinci koşulun kendi dillerini ve kültürlerini korumaları olduğu unutulmamalıdır¹³. Bireylerin en açık ve akıcı olarak kendi dillerinde düşünebildikleri, duygularını ortaya koydukları ve bu açıklığın ifadelerine yansıdığı bilinmesi önemlidir. Toplumlar, ancak dilleri ve kültürlerinin varlığında üretebilir ve insanlığa katkıda bulunabilirler. Uluslar arası en çok kullanılan dil İngilizce olduğu için tip eğitimi İngilizce yapalım yaklaşımına verilecek en iyi yanıt Orta Çağ Avrupa'sında bilim yapmaya çalışanların ancak kendi dillerinde çalışmaya başladıktan sonra bilimde yaratıcı ve üretken olduklarının ortaya konmasıdır¹⁴. Bununla birlikte tip eğitiminin Türkçe olması gerektiğinin yani sıra kullanılan terimlerin de Türkçeleştirilmesini savunanlar ve onlara ilk karşı çıkanlar da yine hekimlerdir. Binlerce yıllık süreçte yabancı dil baskısından kurtulmaya çalışan Türkçe tip eğitiminde benzeri girişimlerin artması, Türk ulusunun da insanlık tip tarihine katkıda bulunmasını hızlandıracaktır. Hatta bununla yekiniyerek tüm Türk topluluklarını tip dili açısından bir araya getirecek çalışmalara da destek verilmesi gereklidir¹⁷. Kim bilir? Belki bir gün tüm dünya ülkelerinde eğitimin kendi dillerinde mi yoksa Türkçe mi olması gerektiği tartışılıyor olabilir? ya da bu gidişle, standart tıbbi terminoloji dili olarak "en güzel ölü dili" seçmek için

Türkçe de gündeme getirilebilir! **(Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 28 (1): 33-35, 2002**